

Wandelgroep: zondag 7 december '25

Bestemming: Putte (BE/NL)

INHOUD

Websites van de bestemming

<https://www.stabroek.be/vrije-tijd/toerisme-stabroek>

<https://www.natuurenbos.be/natuurgebieden/ravenhof>

<https://www.staatsbosbeheer.nl/uit-in-de-natuur/wandelroute-moretusbos>

<https://grensparkkalmthoutseheide.com/wandelroutes/> > wandelpad Kasteel, Mier

<https://www.vvvbrabantsewal.nl/nl> > voor toerisme (gem. Woensdrecht)

Bezienswaardigheid: Ravenhof

In 13^e / 14^e eeuw een hoeve 'van Steenland'; na vele transacties vanaf 1679 'Moretushof', een woning met toren en schuren die rond 1770 vergroot werd met park, dreven in stervorm en heuvels en een rococo-uitzicht kreeg; dat verklaart ook het paviljoen 'Gloriette' (1768).

Het huidige kasteel met erehof, vijvers en koetshuis heeft het uitzicht van 1810, vergroot 1911. In het bezit van paters kreeg het de benaming 'Assumptiehof'. Sinds 1979 als gemeentelijk cultureel centrum in gebruik door verenigingen.

Bronnen

Vandeputte, O. (2007). Gids vr Vlaanderen. Tielt: Lannoo/VTB-VAB, 1392 p., zie p. 1104

DUNCKER, Dieter R. en WEISS, Helmut. Het Hertogdom Brabant in kaart en prent. Tielt: Lannoo en Bussum: Fibula-Van Dishoeck, 160 p., 1983; p. 138-139 [ISBN 90-209-1135-X]

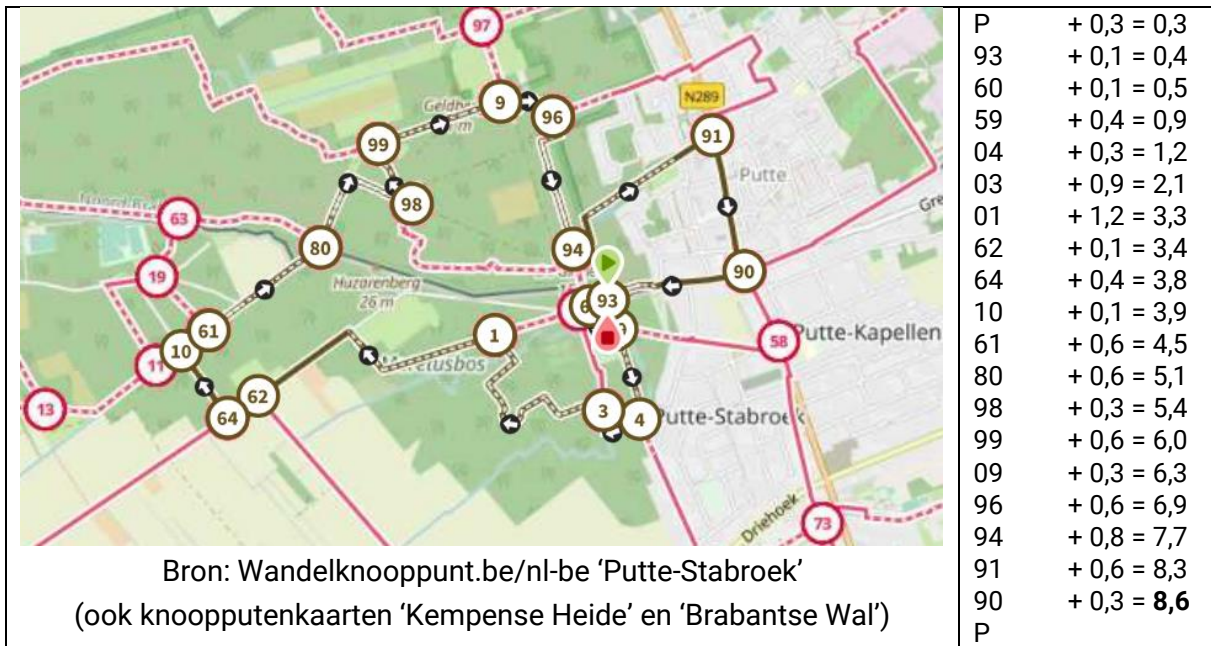
Dwars door drie gemeenten en twee landen. In: Gazet van Antwerpen, 24/25 augustus 2024.

VERPLAATSING EN INFORMATIE : TRAJECT NAAR BESTEMMING – AUTO

Google Maps: 'Kasteel Ravenhof Stabroek' of 't Koetshuis Stabroek'

km (bij benadering)	Richting	Weg, straat of locatie
0,0 km	Vertrek, linksaf	Luithagenlaan, naar Jozef Hermanslei (Mortsel)
0,2 (som 0,2 km)	Aan verkeerslicht, linksaf	N1 – Grotesteenweg (wordt Berchem)
0,8 (som 2,0 km)	Aan verkeerslicht, rechtsaf	Ring 2 – E19/E313/E34
9,0 (som 11,0 km)	Voorbij afrit 1 – Merksem, houd rechts aan tot Antwerpen-Noord LET OP WERKEN /VERTRAGING	Ring 2 – volg A12 naar Bergen-op-Zoom
12,0 (som 23,0 km)	Afrit 13 – Stabroek	Volg Stabroek N111 Laageind, wordt Dorpsstraat, wordt Hoogeind
4,3 (som 27,3 km)	Aan verkeerslicht, linksaf	N11 – Kapellen: Ertbrandstraat, wordt Puttestraat (BE)
0,9 (som 28,2 km)	Aan Grens BE/NL, linksaf	Alfons Constant Swinnenstr/ Canadalaan > Oud Broek
0,4 (som 28,6 km)	Parkeerplaats aan linkerkant (BE), net voorbij Europalaan (NL)	Voor Ravenhof, Stabroek GPS: circa 51,35539 N – 4,38987 O
		Ravenhof en 't Koetshuis iets verder

PARCOURS VAN DE VOORGESTELDE WANDELING (VOLGENS WANDELKAART)

FERRARISKAART (1777)

Assemblage van extracten van bladen 71 Santvliet – 88 Cappellen

www.kbr.be/nl/projecten/kaart-van-ferraris/

TopoMap Viewer

Historisch: eerst geen, later wel een grensgebied

Het hertogdom Brabant bestond uit vier kwartieren: Brussel – Leuven – Antwerpen (het markgraafschap) en 's Hertogenbosch. Door de godsdienstoorlogen van 16^e en 17^e eeuw werd dit kerngebied van de Lage landen in tweeën gesplitst, waarbij een dorp doormidden kon gedeeld worden.

Nog lange tijd toonden de cartografen de historische eenheid; in deze omgeving is de 'grens' tussen de Republiek en de Spaanse Nederlanden zichtbaar door de onderverdelingen op lager niveau, zoals tussen het 'Land Van Rijen' (=wij) en het 'Markiezaat Bergen-op-Zoom'. Pas op de kaart 1709 'Théâtre de guerre dans le Duché de Brabant' staat de bestandslijn van 1609 (bekrachtigd in 1648) min of meer duidelijk aangegeven.

Dit is in de 19e eeuw de noordflank van de Versterkte stelling Antwerpen (Brialmont), dat in de 20e eeuw met betonnen pantserforten wordt uitgebreid (Stabroek, Ertbrand op Kapellen).

Tijdens WO-I legde de Duitse bezetter een verdedigingslinie aan, 'Nordabschnitt' (1917), voor het geval een invasie vanuit Nederland zou plaatsvinden. De loopgraven zijn aan de hand van luchtfoto's gedetailleerd: de historische opnames van Lt Zimmermann en recente hoogtebeelden.

Doorheen de polders loopt de Antitankgracht die zich aan Oelegem verbindt met het Albertkanaal.

Oud Broek: deze verharde weg is een spoor van de oudste dorpskern, 3,5 m boven de zeespiegel, die door overstromingen (1283) verlaten werd naar de huidige kern Stabroek (5 m); zie de straatnamen 'Hoogeind' vs. 'Laageind', aan weerszijden van de Dorpsstraat.

Aan de rand van bebouwing en bos, beginnen de **polders van Stabroek**, een overgangszone van open landschap op de kleiige Scheldepolders naar het zandgebied van de Kempen, dat door bebossing een meer gesloten uitzicht heeft (richting Kalmthoutse heide).

Jacques Jordaens (1593 - 1678)

Mogelijk door zijn contacten in de Republiek, was het gezin Jordaens tot het calvinisme overgegaan. Hij wou (of mocht ...) bijgevolg niet in de Spaanse Nederlanden begraven worden, maar wel in de Hervormde Kerk Putte (NL) – ondertussen verwoest. Een monument uit 1877, van de hand van Jef Lambeaux, eert hem aan de Antwerpsestraat 32 (400 voet/120 m van de grens ...).

Webinformatie: Inventaris Onroerend Erfgoed

Kasteel Ravenhof: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/14212>

Fort Stabroek: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/84250>

Polder Stabroek : <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135372>

Militair erfgoed: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135353>

Nordabschnitt: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/306184>

Antitankgracht: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/306676>

Wikipedia: 'Gedenkteken voor Jacob Jordaens'; 'Lijst van rijksmonumenten in Putte'
Monumentenregister, web: www.cultureelerfgoed.nl/monumenten/32209

ALGEMENE INFORMATIE VOOR ALLE WANDELINGEN – MET AANPASSING**Praktisch**

Datum/tijd: elke wandeling/uitstap gaat door op een zondag (in het begin van de maand), met afspraaktijdstip 13:30 u. (vertrekuur).

Locatie: vertrek vanop het plantsoen aan de Luithagenlaan/Jozef Hermanslei, 2640 Mortsel; OF na overlg. ter plaatse, op bestemming, wanneer mogelijk (geschat aankomstuur).

Deelname: gratis; eigen vervoer of kostendelend passagier à 10 ct (enkel: 30 km)= € 6 H/T.

OV Mortsel en Berchem naar afspraak: bus 90, 91, 92 en tram 7, 15, halte Hendrik Kuijpers

Volgende wandelbestemming: winterwandeling op UA Campus Drie Eiken, Wilrijk (11 jan '26)
--

Info, contact en begeleiding

Info: Dirk Vermeiren, 0474 715 814

E-post: mortselberchem.davidsfonds@gmail.com > graag vooraf je deelname meedelen

Web afdeling : <https://mortsel-berchem.davidsfonds.be> > Activiteiten OF Nieuws